

Utredning av NTF Riks

9 juni 2022

Ordlista

Begrepp	Definition
Bilaga B	Intervjuprotokoll från internrevisionens intervju (17 februari 2022) med ekonomiansvarig på NTF Riks.
Ekonomiansvarig	Ekonomiansvarig på NTF Riks
GS	Generalsekreterare på NTF Riks
"EY" eller "Vi"	Ernst & Young AB
"Förbund" eller "NTF förbund"	NTF regionala förbund som är egna juridiska enheter
HB	Huvudbok
Internrevisionsrapporten	TRVs internrevisionsrapport från 2021 avseende NTF Riks, om ej annat anges.
ISRS 4400	International Standards of Related Services 4400. Detta är en revisionsstandard som syftar till att granskning har genomförts avseende utvalda granskningsåtgärder, i enlighet med särskild överenskommelse.
KF	Konkursförvaltare på NTF Riks
NTF	Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande
NTF Riks	NTF-kansliet samt distrikten Skåne, Västerbotten och Norrbotten. NTF Riks utgör en egen juridisk person med organisationsnummer 802002-4173.
OH-kostnader	Overheadkostnader (Kostnader för en organisation som ej tillhör specifika projekt såsom lokalkostnader, administrationskostnader och liknande)
PA	Projektansvarig på NTF Riks
Sie4-fil	Fil utdragen från redovisningssystemet som innehåller samtliga uppbokningar.
Trafiklotteriet	Trafiklotteriet AB som ägts av NTF Riks. Överskottet från lotteriet går till NTF Riks arbete för en säkrare trafik i Sverige.
TRV	Trafikverket
VB	Visselblåsare

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	3
2.	Inledning	5
2.1	Bakgrund	5
2.2	Syfte	5
2.3	Metod och genomförande	5
2.4	Avgränsning	6
2.5	Konfidentialitet	7
3.	Organisationsstruktur	8
3.1	Finansiärer	8
3.2	Fördelning av medel inom organisationen	8
3.3	Årsredovisning	9
3.4	Slutsats organisationsstruktur	9
4.	Projektgranskning	10
4.1	Avtal	10
4.1.1	Förändring i avtalskrivelse	10
4.2	Projektens kostnader	10
4.2.1	Lönekostnader och tidredovisning	11
4.3	Rekommendationer för framtida avtal	13
4.4	Slutsats projektgranskning	14
5.	NTF Riks övergripande kostnader	16
5.1	NTF Riks hantering av övergripande kostnader	16
5.2	Analys av övergripande kostnader	16
5.3	Stickprov	16
5.4	Resultat av stickprovsgranskningen	16
5.4.1	Gåvor	16
5.4.2	Representation	17
5.4.3	Konferenser	17
5.4.4	Resor	18
5.4.5	Drivmedel	19
5.4.6	Övriga noteringar från övergripande kostnadsanalys	19
5.4.7	Löner	19
5.4.8	Arvoden	20
5.5	Slutsats NTF Riks övergripande kostnader	20
6.	E-postgranskning	21
6.1	Slutsats e-postgranskning	21
7.	Utredning av repressalier	22
7.1	Demokratiska regler inom ramen för "Samverkan med Civilsamhället"	22
7.2	Internrevisionen håller intervju med ekonomiansvarig	22
7.2.1	NTF Riks och GS får kännedom om intervjun	23
7.3	Repressalier mot ekonomiansvarig	23
7.3.1	Förbud att vidta repressalier	23
7.3.2	Arbetsmiljö och sjukskrivning	24
7.3.3	Uppsägning	24
7.3.4	Ansökan om spellicens	25
7.3.5	Fackliga förhandlingar	25
7.3.6	Konkursförvaltare säger upp personal	26
7.4	Slutsats	27
7.4.1	Slutsats i fråga om huruvida NTF Riks utdelat repressalier mot ekonomiansvarig	27
7.4.2	Slutsats i fråga om huruvida NTF Riks lever upp till demokrativillkor	27
7.4.3	Sammanfattande slutsats	28
8.	Slutsats och rekommendationer	29
8.1	Slutsats	29
8.2	Rekommendationer för framtida avtal	30
	Bilagor	31

1. Sammanfattning

Nedan sammanfattning bör läsas tillsammans med beskrivningarna i övriga delar av rapporten som beskriver granskningen i detalj.

Efter att det kommit till TRVs kännedom att det kunde förekomma felaktigheter i den redovisning som Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande ("NTF Riks") återrapporterat till TRV har TRV gett EY i uppdrag att genomföra en fördjupad granskning.

Uppdraget har syftat till fyra huvuddelar att granska (se detaljerad beskrivning i avsnitt 2).

- Granskning av två specifika projekt
- Granskning av NTF Riks övergripande kostnader
- Granskning av relevanta individers e-postboxar
- Granskning av om ekonomiansvarig på NTF Riks ("ekonomiansvarig") blivit utsatt för repressalier och huruvida NTF Riks därigenom brutit mot demokrativillkor inom ramen för "Samverkan med civilsamhället".

Vår bedömning är att NTF Riks betraktande av projektmedel som ett fastprisupplägg inte följer de avtalsskrivelser som finns mellan NTF Riks och TRV.

Baserat på den information vi har tagit del av är vår slutsats för de granskade projekten ("Ingen ska falla" samt "Dialog för säkrare cykel- och gångvägar") att NTF Riks inte har läst och inte följt de projektavtal med TRV som organisationen åtagit sig att följa.

Vår bedömning är att NTF Riks inte kan styrka faktiska kostnader inom ramen för granskade projekt, vare sig vad gäller lönekostnader eller övriga kostnader. NTF Riks har inte heller kunnat styrka förbundens kostnader eftersom NTF Riks inte efterfrågat erforderliga underlag för att styrka kostnader.

Baserat på den information vi har kunnat ta del av är vår bedömning att NTF Riks inte följer bokföringslagen. Detta har också medfört att vi inte har kunnat styrka om kostnaderna är ändamålsenliga för verksamheten.

Vi har lyft fram att flertalet kostnadsposter skulle kunna betraktas som ej rörelsegilla men där avsaknad av kvitton medför att vi inte vet huruvida kostnadsposterna kan anses som rörelsegilla eller ej.

Därutöver vill vi lyfta fram våra noteringar om att NTF Riks avsaknad av projektspecifik redovisning medför att vi inte heller kan fastslå huruvida projektspecifika medel använts för organisationens övergripande kostnader.

Vi har även lyft fram två konferenser som hållits under 2021; en på Ellery Beach House på Lidingö och en på Johannesbergs slott, vilka skulle kunna anses som extravaganta.

På grund av att NTF Riks företrädare inte godkänt förfrågan om att delge sina e-postboxar för granskning har vi inte kunnat genomföra denna granskningsåtgärd, vilket försvårat vår möjlighet att fastslå avsikt i hantering av medel samt avsikt i åtgärder vidtagna mot ekonomiansvarig. Vi har vidare, inom ramen för denna utredning, erhållit flertalet motstridiga uppgifter som vi avsett att följa upp genom e-postgranskning, där en version av uppgifter inte kunnat verifieras genom befintliga granskningsåtgärder.

Vad gäller utredning av repressalier samt huruvida NTF Riks lever upp till gällande demokrativillkor: Utredningen har främst tagit sikte på två frågor: huruvida NTF Riks har utdelat eventuella repressalier mot ekonomiansvarig samt huruvida NTF Riks lever upp till gällande demokrativillkor.

GS har, i egenskap av företrädare för NTF Riks, företagit vissa åtgärder efter det att rapporteringen från ekonomiansvarig kom till hennes kännedom. Det går inte att dra någon slutgiltig slutsats i frågan om de beskrivna åtgärderna utgör repressalier i Visselblåsarlagens mening utan att ha gjort en fullständig bevisvärdering, vilket är något som slutligt görs av en domstol.

Av en övergripande genomgång av omständigheterna framstår det emellertid inte som långsökt att sammankoppla GS åtgärder med rapporteringen; i vart fall inte sett ur ekonomichefens perspektiv. Mot bakgrund av detta skulle åtgärderna från GS/NTF Riks kunna tolkas och klassas som repressalier, men någon objektiv slutsats kan dock som sagt inte dras på detta stadium.

Huruvida NTF Riks lever upp till gällande demokrativillkor är något som får bedömas mot bakgrund av den s.k. rättighetskatalogen i regeringsformen. Utifrån detta framstår det som mindre sannolikt att NTF Riks och/eller GS har agerat i strid med TRVs demokrativillkor, eftersom detta förutsätter ett agerande som strider mot samhällets grundläggande värderingar.

Inte heller här går dock att dra en objektiv slutsats på detta stadium. För det fall en part till ett bindande villkor hävdar att motparten har brutit mot sagda villkor, blir detta i slutändan en fråga om avtalstolkning och bevisvärdering. Aspekter som behöver beaktas är till exempel villkorets ordalydelse, den gemensamma partsavsikten, omständigheterna vid villkorets ingående samt skälighet.

Hur NTF Riks i övrigt lever upp till demokrativillkoren är något som kan behöva utredas vidare.

Slutligen vill vi också uppmärksamma att vi har lämnat flertalet rekommendationer om åtgärder att vidta vid ingång av framtida avtal, dessa återges i sin helhet i avsnitt 4.3.

2. Inledning

Med hänvisning till uppdragsbrevet signerat 6 april 2022¹ mellan Trafikverket ("TRV") och Ernst & Young AB ("EY" eller "vi"), Box 7850, 103 99 Stockholm, Sverige, avger EY denna rapport.

Rapporten summerar våra slutsatser och observationer baserat på den granskning som utförts under perioden 8 april 2022 – 30 maj 2022.

2.1 Bakgrund

Det har kommit till TRVs kännedom att det kan förekomma felaktigheter i den redovisning som Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande ("NTF Riks") återskapat till TRV. Därmed önskade TRV att genomföra en fördjupad granskning av två projekt som har genomförts under 2021. Den fördjupade granskningen genomförs på helheten av de två projekten, samt med fokus på hur personalkostnader har rapporterats.

Efter att inledande granskning genomförts (Fas I) ombads EY genomföra ytterligare granskning (Fas II). Fas II innefattade att utreda huruvida NTF Riks följt avtalsskrivelser i samband med projektredovisning, samt att utreda NTF Riks övergripande kostnader och intäkter under 2021, dels analytiskt, dels via stickprov av kostnader. Inom ramen för Fas II har vi även utrett om eventuella repressalier har utövats mot ekonomiansvarig på NTF Riks ("ekonomiansvarig").

2.2 Syfte

Vi har utfört granskningen i syfte att utreda huruvida det finns felaktigheter i redovisningen som återskapat från NTF Riks till TRV, samt att utreda huruvida NTF Riks utdelat eventuella repressalier mot ekonomiansvarig och om NTF Riks därigenom lever upp till de demokratiska regler som finns i avtalsskrivelser med TRV inom ramen för "Samverkan med civilsamhället".

2.3 Metod och genomförande

EYs granskning innefattade två faser vilka beskrivs nedan. Då den initiala informationen som EY erhållit från TRV var begränsad, kom EY och TRV överens om ett tvåstegsupplägg. En första analys gjordes för att få en bättre förståelse för uppdragets förutsättningar för att sedan precisera lämpliga vidare granskningsåtgärder.

Fas I

Fas I innefattade en genomgång av underlag för ekonomisk återskapering för de två utvalda projekten ("Ingen ska falla" och "Dialog för säkrare cykel- och gångvägar") som skulle granskas. Därtill genomfördes en initial analys gällande avtal mellan TRV och NTF Riks. Vi höll även intervjuer med, för uppdraget, relevanta personer.

Underlaget som samlades in var bokföringsmaterial för att analysera de granskade projektens samtliga kostnader, för att stämma av huruvida tid och timpris som rapporterats inom projekten var rimliga och om kostnaderna i bokföringen överensstämmer med uppgifter lämnade av NTF Riks i respektive slutrapport. Den initiala analysen ledde till vidare granskningsförslag.

Intervjuerna som hölls med för granskningen relevanta personer var med projektansvarig för NTF Riks ("PA") och Ekonomiansvarig. Fas I avrapporterades muntligt till TRV och innefattas även av denna skriftliga rapport.

¹ Notera att det i uppdragsbrevet beskrivs att tillkommande granskningsåtgärder kommer beslutas via skriftlig korrespondens. Tillkommande granskningsåtgärder har beslutats 13 april, 19 april och 27 april.

Fas II

De mellan EY och TRV överenskomna granskningsåtgärderna i Fas II innefattade tre delar; projektspecifika åtgärder, granskning av organisationens intäkter och kostnader samt uppföljning mot TRVs demokratiska villkor. Granskningsåtgärderna beskrivs nedan.

Projektspecifika åtgärder

- Analys av avtalsefterlevnad för de två utvalda projekten "Ingen ska falla" och "Dialog för säkrare cykel- samt gångvägar".
- Genomgång av TRVs avtal med NTF Riks samt TRVs hjälptext för projektansökan²

Granskning av organisationens intäkter och kostnader

- Övergripande analys av NTF Riks samtliga kostnader och intäkter under 2021
- Granskning av stickprov på utstickande och slumpmässiga kostnadsposter och analys av tillhörande underlag
- Analys av NTF Riks förslag på åtgärder att vidta framgent avseende brister i bokföringen,
- Platsbesök på NTF Riks där genomgång av underlagen sker.

Utredning av huruvida NTF Riks utdelat repressalier mot ekonomiansvarig samt hur NTF Riks lever upp till demokratiska regler som finns i avtalsskrivelser med Trafikverket inom ramen för "samverkan med civilsamhället"

- E-postgranskning av relevanta individer identifierad av TRV
- Analys av huruvida NTF Riks lever upp till TRVs demokratiska regler som finns i avtalsskrivelserna när man söker bidrag inom ramen för "samverkan med civilsamhället"
- Intervju med generalsekreterare för NTF Riks ("GS")
- Intervju med ekonomiansvarig

Då NTF Riks valde att göra en konkursansökan blev analysen av NTF Riks förslag på åtgärder att vidta framgent överflödigt. E-postgranskningen kunde inte heller genomföras då vi inte fick tillgång till efterfrågade e-postboxar, förfarandet är beskrivet i avsnitt 6.

Intervjuer hölls med GS, PA, en representant för Unionen, en styrelseledamot, visseblåsare samt ekonomiansvarig.

Resultatet av granskningen har rapporterats muntligt i avrapporteringsmöten med TRV, samt i denna slutrapport.

2.4 Avgränsning

Uppdraget har avgränsats till att avse genomgång av två av TRVs utvalda projekt som genomförts av NTF Riks under 2021, samt en övergripande intäcks- och kostnadsanalys av samtliga intäkter och kostnader under 2021 för NTF Riks. Vi har även genomfört intervjuer mot bakgrund att utreda eventuella repressalier mot ekonomiansvarig efter att dennes intervju med TRVs internrevision blev känd.

Uppdraget är inte att jämföras med en revision enligt International Standards on Auditing ("ISA") eller en översiktlig granskning enligt International Standards on Review Engagements ("ISRE"), och därmed görs inget bestyrkande av finansiell information eller interna rutiner i enlighet med standarderna.

Rådgivningen i sin helhet samt innehållet i våra rapporter utgör inte någon juridisk rådgivning.

² Beslutat och avrapporterat muntligen. Vi har även inbegripit våra rekommendationer kring framtida avtal i denna rapport.

2.5 Konfidentialitet

Denna rapport är endast avsedd att användas internt inom TRV. EY tar inget ansvar för om denna rapport används av någon annan eller i annat syfte än det som avsetts.

3. Organisationsstruktur

NTF Riks är en ideell, icke vinstdrivande organisation som arbetar med trafiksäkerhetsfrågor. NTF Riks är en egen juridisk person. Inom denna nationella organisation ingår, utöver kansliet i Solna, även tre distrikt. Dessa utgörs av Norrbotten, Västerbotten och Skåne.

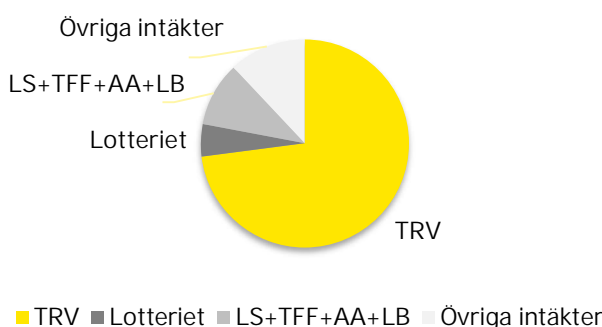
NTF Riks samverkar med fristående regionala förbund vilka utgör egna juridiska enheter. Dessa verkar under NTFs varumärke. De regionala förbunden är delvis finansierade av NTF Riks via nationella projekt där NTF Riks håller i samordning och ansökning. Inom ramen för projekten använder sig NTF Riks av förbunden för att genomföra arbeten.³⁴

3.1 Finansiärer

Under 2021 har NTF Riks totala intäkter om 22,1 mkr. Av dessa har 4,9 mkr fördelats ut till de olika regionala NTF-förbunden.

NTF Riks har under 2021 finansierats av TRV till 73 %, av Trafiklotteriet ("lotteriet") till 5 %, av Länsstyrelsen ("LS") till 4 %, av Trafikförsäkringsföreningen ("TFF") till 3%, av Allmänna arvsfonden ("AA") till 2% och av Landstingsbidrag ("LB") till 1%. Resterande 12% av organisationens intäkter kommer från övriga intäkter.

Figur 1 – NTF Riks intäkter 2021

Avseende de medel som NTF Riks erhållit från TRV under 2021 (totalt 16,2 mkr) avser 12,2 mkr (75 %) projektbidrag, medan 4,0 mkr (25 %) avser organisationsbidrag.

3.2 Fördelning av medel inom organisationen

NTF Riks samordnar och ansöker om medel för olika trafiksäkerhetsprojekt. Projekten finansieras i huvudsak av TRV, se avsnitt 3.1. NTF Riks ansöker om en projektsumma för att genomföra ett visst projekt. Utifrån budget innehållande uppskattning av timmar och kostnader fördelas sedan medel ut till förbunden samtidigt som en del medel hålls kvar inom NTF Riks (projektsamordningskostnader).

I samband med intervju med GS och PA har det framkommit att de sett beviljade medel till NTF Riks från TRV som en typ av fastprisuppdrag, dvs. att organisationen erhållit en summa medel för att sedan genomföra den verksamhet som projekten syftar till, samt att eventuella medel som inte förbrukas inom ramen för ett projekt inte behöver återbetalas till TRV. Mot bakgrund av detta förhållningssätt

³ Se bilaga EY01.

⁴ Under 2022 har NTF Öst brutit sig ur som medlemsorganisation och är inte längre en del av NTFs verksamhet. Organisationen har också bytt namn till Atentis. Verksamhetschef för NTF Öst är den offentliga visseblåsaren som larmat om missförhållanden inom organisationen. NTF Öst har säkrat egen finansiering, medan övriga förbund i olika omfattning är helt eller delvis beroende av projektmedel från NTF Riks.

har även medel fördelats ut till NTF-förbunden.

Historiskt har inga underlag från förbunden inhämtats av NTF Riks (för att påvisa kostnader). Den summa som utbetalas till respektive förbund styrs av initial budgetfördelning.

Efter anmärkning från NTF Riks revisor 2015 om att det inte funnits något underlag för utbetalning till förbunden har förbunden översänt en faktura på det förutbestämda beloppet. Förutom i undantagsfall, specificerar inte dessa fakturor annat än totalsumma, dvs. inga summor för lönekostnader eller övriga kostnader såsom resor etc. Vi har hållit intervju med GS, PA och ekonomiansvarig. Samtliga har bekräftat att det inte funnits något krav på förbunden att inkomma med ytterligare underlag. GS har förklarat att det inte varit relevant eftersom utbetalda medel till förbunden setts som just ett fastprisupplägg/ fast arvode för att utföra förutbestämda aktiviteter, på samma sätt som erhållna medel från TRV till NTF Riks betraktats.

3.3 Årsredovisning

Det finns ingen signerad årsredovisning för 2021, då NTF Riks hann sättas i konkurs innan årsredovisningen signerades. Vi har tagit del av ett utkast till årsredovisningen där det framgår att revisorn ämnade att lämna en revisionsberättelse som avvek från standardutformningen⁵. Vi har även tagit del av årsredovisningen för 2020. Revisionsberättelsen för 2020 är en så kallad ren revisionsberättelse, dvs. att det inte förekommer några avvikelser från standardutformningen.

Anmärkningar

- NTF Riks har betraktat erhållna projektmedel från TRV som ett fastprisupplägg, vilket medfört att återrapporteringen speglat budget och inte faktiska kostnader.
- NTF Riks har hanterat förbunden på motsvarande sätt. Förbunden har erhållit en fast förutbestämd summa oaktat faktiska kostnader. Detta har också medfört att NTF Riks inte begärt in några underlag för att styrka förbundens faktiska kostnader.

3.4 Slutsats organisationsstruktur

Vår bedömning är att NTF Riks betraktande av projektmedel som ett fastprisupplägg inte följer de avtalsskrivelser som finns mellan NTF Riks och TRV. Vi utvecklar våra analyser kring avtal vidare i avsnitt 4.

⁵ Vi kan inte fastslå vilken/ vilka uppgifter som föranledde att revisionsberättelsen skulle avvika från standardutformningen.

4. Projektgranskning

4.1 Avtal

Vi har granskat avtalsskrivelserna mellan TRV och NTF Riks⁶ för de två ovan nämnda projekten. Avtalsskrivelserna för de båda projekten är identiska. Vi har lyft fram de skrivelser vi ansett vara av relevans utifrån vårt uppdrag.

Enligt avtalen ska projektbidrag endast gå till projektrelaterade kostnader⁷. Vidare är bidragsmottagaren (NTF Riks) skyldig att hålla respektive mottaget bidrag avskilt på ett separat konto. Det specificeras att endast medel från TRV får hållas på samma konto och att medel inte får sammanblandas med andra tillgångar. Det specificeras inte ifall kravet gäller avskilt konto på banken eller i redovisningen.

Avtalen anger vidare att bidragsmottagaren ska redovisa projektets ekonomiska utfall där bokföringen ska ske så att projektets totala kostnader och intäkter direkt kan utläsas. Bidrag som inte har förbrukats, projektets överskott, ska återbetalas om det överstiger 5 000 kronor.

Projektbidrag får inte användas för exempelvis alkohol eller tobak.

4.1.1 Förändring i avtalsskrivelse

Inför 2021 ändrades avtalsvillkoren för TRVs projektbidrag, där bl.a. krav på avskilt konto för projektmedlen lades till och återbetalningskrav på oförbrukade projektmedel tillkom. Detta berör båda de projekt vi granskat.

GS har meddelat att hon inte läst dessa nya avtalsvillkor innan hon signerat och således inte beaktat dessa nya skrivelser. GS påpekade också att TRV inte hade upplyst om de förändrade avtalsvillkoren.

Enligt ekonomiansvarig upptäckte han den nya avtalsskrivelsen den 12 oktober 2021 och införde då att NTF Riks projektmedel skulle flyttas över till klientmedelskonto. Innan hösten 2021 låg alla NTF Riks finansiella medel på samma konto och alla organisationens in- och utbetalningar sköttes från detta konto. Erhållna medel har hållits skilda i redovisningen under hela 2021.

Anmärkningar

- GS har inte läst de projektavtal hon undertecknat (som varit föremål för denna utredning).
- TRV kontaktades inte i samband med att NTF Riks upptäckte de nya avtalsskrivelserna.
- NTF Riks har inte följt de avtal vi granskat inom ramen för denna utredning.

Se vidare kommentarer under avsnitt 4.2, där vi går vidare med granskning av de specifika projekten.

4.2 Projektens kostnader

Enligt de projektavtal vi granskat ska projektmedel erhållna från TRV endast gå till projektrelaterade kostnader, då overheadkostnader⁸ ("OH-kostnader") ska täckas av det organisationsbidrag NTF Riks

⁶ NTF Riks har använt sig av de regionala NTF-förbunden för genomförande i båda projekten.

⁷ Se vidare beskrivning i avsnitt 4.2.

⁸ Kostnader för organisation som ej tillhör specifika projekt såsom lokalkostnader, administrationskostnader och liknande.

erhåller från TRV. GS har angett att organisationsbidraget⁹ från TRV inte räcker för att täcka NTF Riks samtliga OH-kostnader. GS anser att personalen på NTF Riks lägger stor del av sin arbetstid på att stödja eller arbeta i projekt och därav kan även projektmedel användas för att täcka NTF Riks övergripande kostnader (i detta fall lönekostnader).

Vi har fått ta del av NTF Riks slutrapporter som skickats till TRV för de granskade projekten.

För projektet "Ingen ska falla" har NTF Riks återrapporterat i enlighet med budget (som vi beskrivit tidigare har GS och PA sett erhållna projektmedel som ett fastprisuppdrag). Faktiska kostnader eller projektets faktiska ekonomiska utfall kan därmed inte utläsas. Slutrapporten för "Ingen ska falla" skickades till TRV i juni 2021.

Tabell 1. Hämtad ekonomiredovisning från slutrapport för projektet "Ingen ska falla"¹⁰

	Beviljat belopp från Trafikverket	Projektets förväntade totala kostnader	Utfall kostnader finansierade av Trafikverket	Utfall projektets totala kostnad
Löner	1 456 000	1 456 000	1 455 409	1 455 409
Administration				
Resor	22 000	22 000	22 000	22 000
Arvoden, funktionär			591	591
Information, vykort	20 000	20 000	20 000	20 000
Revisionskostnader*		6 250		6 250
Övrigt				
Summa	1 498 000	1 504 250	1 498 000	1 504 250

NTF Riks har senare skickat in korrigerade version av samtliga slutrapporter¹¹, där de försökt påvisa faktiska kostnader, bland annat baserad på en retroaktiv tidrapportering. I samband med korrigerad rapportering inskickad till TRV i april 2022 (se sektion 4.2.1) korrigerades de finansiella rapporterna i samtliga projekt. I detta projekt (Ingen ska falla) har NTF Riks i efterhand justerat tidsredovisningen och uppskattat antalet upparbetade timmar, vilket lett till att de i sin korrigerade slutrapport (inskickad 14 april) kommit fram till att projektet haft ett överskott om 140 117 kr.

Vi har fått uppgifter från flera håll om att återrapportering från NTF Riks till TRV även för tidigare projekt skett i enlighet med budget och inte speglat projektens faktiska kostnader.

Slutrapporten för projektet "dialog för säkrare cykel- och gångvägar" skickades till TRV i februari 2022, efter att NTF Riks ska ha blivit medvetna om de nya avtalsvillkoren och efter initiering av TRVs utredning. I detta läge rapporterades ett överskott om 80 910 kr. I detta projekt har NTF Riks i efterhand justerat tidsredovisningen och uppskattat antalet upparbetade timmar, vilket lett till att de i sin slutrapport (inskickad den 14 april) kommit fram till att projektet har haft ett överskott om 199 610 kronor.

4.2.1 Lönekostnader och tidredovisning

Rapportering av lönekostnader i projekt historiskt

Lönekostnader är i projektansökan till TRV baserade på en schablonkostnad per arbetad timme och uppgår till mellan 600 och 850 kronor per timme¹². Schablonkostnaden är beräknad så att den täcker

⁹ Samt övriga intäkter.

¹⁰ Asterisken för revisionskostnader har ingen förklaring i slutrapporten. Vi noterar att revisionskostnader utgör hela den summa som utgör skillnad mellan budget och utfall.

¹¹ Vilket vi har fått ta del av.

¹² Förbund har fakturerat mellan 600 och 750 kronor per timme till NTF Riks. NTF Riks samt nationell projektledning har haft en schablon på mellan 800 och 850 kronor per timme. Detta är baserat på ett visst antal projekt utförda under 2021 som GS redogjort för i TRVs internrevisionsrapport.

både timkostnaden för personalen i fråga samt viss overhead (OH), vilket bekräftats av både GS och PA.

Enligt TRVs internrevisionsrapport skapade NTF Riks en schablon genom ett gammalt ekonomisystem. All tid redovisades i systemet och NTF Riks kunde därav beräkna timkostnaden som användes i budget. Enligt utsago från ekonomiansvarig i TRVs interrevisionsrapport ska schablonen ha ökat med 50 kr per år sedan 2015.

Även förbunden har på samma sätt använt sig av schablonen enligt underlag i TRVs internrevisionsrapport, men där 50–100 kronor av timkostnaden stannat hos NTF Riks för projektadministration (benämnda som projektsamordningskostnader i vissa sammanhang). NTF Riks har aldrig ifrågasatt om förbunden använder alla timmar som fakturerats, utan de initialt överenskomna summorna har fakturerats enligt plan.

NTF Riks har inte tillämpat någon tidsredovisning för sina anställda, vilket GS bekräftar. Under korttidspermitteringar under 2020 införde NTF Riks en tidsrapportering som var avsedd för individuell uppföljning av arbetstid¹³ och inte projektrelaterad uppföljning. Efter att permitteringarna avslutades fortsatte de anställda att tidsrapportera¹⁴.

Korrigerig av nedlagd tid under hösten 2021

I samband med återrapportering av projekt under hösten 2021 uppdagades att timkostnaderna innehöll schabloner samt att tidredovisning inte skett för projekten. Istället hade kostnader återrapporterats enligt budget.

Enligt PA gjorde NTF Riks då för projekten som inte ännu återrapporterats en uppskattning av nedlagd tid som delvis byggde på de tidrapporter som hade börjat implementeras. Vi har fått uppgift om att tid per person korrigerades. Ekonomiansvarig menar att han upparbetade 19 timmar för ett projekt¹⁵, vilket sedan utan hans vetskap, ändrades till 80 timmar¹⁶. Likaså menar ekonomiansvarig att de totala antalet timmar han/hon lagt på alla TRV-finansierade projekt var 49, men PA har angett 470 timmar å ekonomiansvariges vägnar¹⁷.

En timprisberäkning baserad på respektive anställds månadslön togs i samband med detta fram av PA, där timpriserna uppgick till mellan 300 och 700 kr i timmen och innehöll förutom månadslönen påslag om 54 % vilka bestod av sociala avgifter, pensioner, semesterlön samt särskild löneskatt. Detta förfarande har även presenterats i TRVs internrevisionsrapport.

Vi har vidare fått ta del av en mailkonversation mellan ekonomiansvarig och PA¹⁸, där ekonomiansvarig presenterar ett omräkningstal för att antalet timmar ska stämma i förhållande till den lägre beräknade timkostnaden för personal på NTF Riks. Enligt ekonomiansvarige tog han fram underlaget på begäran av PA och GS. PA tackar i mailkonversationen för underlaget.

Material från TRVs internrevisionsrapport visar även på att förbunden har korrigerat sina timmar utefter lönekostnad och översänt detta till NTF Riks¹⁹. Vi har även uppmärksammat en radiointervju

¹³ Enligt uppgift från GS för att tillse att de anställda inte arbetade för mycket oövertid.

¹⁴ Dock inte projektrelaterat.

¹⁵ Detta avser projekt "Ingen ska falla" och har beskrivits i TRVs internrevisionsrapport.

¹⁶ Vi har tagit del av ett mail från PA till ekonomiansvarig, daterat 20 maj 2022, där PA menar att ekonomiansvarig muntligen sagt att 80 timmar stämmer.

¹⁷ Information hämtad från TRVs internrevisionsrapport.

¹⁸ Mailkonversation från den 1 november 2021, Ämne: Omräkning tid.

¹⁹ Se punkt 23 i TRVs internrevisionsrapport.

med ett NTF-förbund där verksamhetschefen berättar att denne blivit uppmanad av GS att räkna upp sina timmar.

Korrigerig av nedlagd tid under 2022

Under 2022 började NTF Riks att redovisa all nedlagd tid uppdelat per projekt eller aktivitet, med ett tydligt syfte inkluderat, enligt en skrivelse från NTF Riks till TRV den 8 april 2022.

Enligt underlag vi har tagit del av har NTF Riks retroaktivt under 2022 försökt beräkna och redovisa timmarna som NTF Riks använt för de två granskade projekten (samt även övriga projekt finansierade av TRV). Detta har alltså gjorts efter att TRVs utredning initierats och det uppdagades att timkostnaderna innehöll schabloner samt att ingen komplett tidsrapportering skett. Samtliga NTF-anställda²⁰ ombads gå igenom sina tidsrapporter för hela 2021 och fylla i tid nedlagd för respektive projekt. NTF Riks sände under april in korrigerade ekonomiska rapporter till TRV med de korrigerade timmarna.

Anmärkningar

Även om lönekostnader inte kan kopplas till arbetade timmar, då tidsredovisning saknas, hävdar GS att NTF Riks hela tiden haft lönekostnader i enlighet med projektansökan. Detta har vi inte kunnat verifiera i och med att vi inte kunnat granska nedlagd tid på projekten. Eftersom rättningen av tid skett ett år i efterhand har vi bedömt att korrigeringarna inte är tillförlitliga, då vi bedömer att det inte är möjligt att återberätta vad som gjorts på en timbasis för ett år sedan. GS har även erkänt att detta sannolikt inte blir en helt korrekt uppskattning.

Vi har nedan sammanfattat våra anmärkningar kopplat till kostnader inom projektverksamheten finansierad av TRV.

- Projektbudget är beräknad på en schablon som täcker både lön och OH.
- Ingen projektrelaterad tidsredovisning har funnits inom NTF Riks innan 2022 och därav kan inte lönekostnader styrkas.
- Åtterrapporering för projekt har skett mot budget, inte i enlighet med faktiska kostnader.
- NTF Riks kan inte styrka faktiska kostnader i de granskade projekten.
- Förbunden arbetar mot NTF Riks genom ett fastprisupplägg som faktureras. Detta medför att förbundens faktiska kostnader inte heller kan styrkas.
- Förbunden har korrigerat sina timmar i efterhand och timberäkning har utgått från lönekostnad, inte från nedlagd tid, vilket har framgått av TRVs internrevision.
- Respektive förbund utgör en egen juridisk enhet och vi har inte inom ramen för vårt uppdrag utrett respektive förbund specifikt. Vi har kunnat konstatera att vi inte kunnat styrka förbundens kostnader mot bakgrund av fastprisupplägget. Vi noterar vidare att förbunden inte har uppdrag mot TRV utan att deras roll endast är gentemot NTF Riks. För vidare information kring förbunden hänvisar vi till TRVs internrevisionsrapport.

4.3 Rekommendationer för framtida avtal

Vi har tagit del av avtal mellan TRV och NTF Riks, samt TRVs hjälptext framtagen inför projektansökningar och gått igenom dessa för att identifiera områden där förbättring kan ske för en

²⁰ Inklusivt förbundens anställda.

bättre hantering framgent. Utöver våra skriftliga rekommendationer har en muntlig genomgång av hjälptext och ansökningsformulär gjorts med representanter från TRV.

Vi rekommenderar TRV att:

- ▶ Förtydliga att tidredovisning ska ske, antingen genom dokumenterade tidsstudier eller genom tidrapportering för all personal som arbetar inom projekt. Detta gäller både huvudparter och eventuella underleverantörer.
- ▶ I avtal reglera vilka typer av lönekostnader som får belasta projekten. Vi rekommenderar TRV att ta stöd i Ekonomistyrningsverkets riktlinjer för lönebikostnader vid beskrivning av vilka kostnader som ska vara ersättningsgilla för finansiering.
- ▶ Implementera riktlinjer för hur OH-kostnader ska beräknas inom projekten, antingen som en del av timpris eller som ett procentuellt påslag på kostnadsmassan.
- ▶ Utveckla beskrivningen av hur revision av projekt ska ske. En revisionsinstruktion med anvisning om granskningsform rekommenderas att tas fram. Om granskning ska ske enligt ISRS 4400 rekommenderas Trafikverket att ta fram ett uppdragsbrev med förbestämda granskningsmoment som revisorn ska genomföra.
- ▶ Förtydliga vilken form av konsultkostnader/underleverantörer som godkänns inom projekt. TRV rekommenderas att specificera att konsulter främst bör användas för enskilda insatser (exempelvis en föreläsning) och att i de fall som kostnader vidareförmedlas till andra organisationer så ställs samma krav på vilka kostnader som är ersättningsgilla som för TRVs motpart i avtalet.
- ▶ Överväga om stycke kopplat till budget ska utvecklas för att inkludera information om hur omallokeringar mellan budgetposter får ske, och när en omallokering behöver godkännas av TRV.
- ▶ Överväga att utvidga kraven som finns om att inte ha några skulder för svenska skatter eller avgifter hos Kronofogdemyndigheten och inte vara i likvidation eller försatt i konkurs från att bara inkludera juridisk person till även att inkludera företrädare för organisationen.
- ▶ Förtydliga skrivningar i avtal så det framgår att samtliga kostnader ska kunna verifieras med bakomliggande underlag såsom kvitton, fakturor etc. och att TRV kan genomföra projekt- och organisationsrevisioner utöver den revision som organisationen själva upphandlar.
- ▶ Inkludera skrivelser om att TRV förbehåller sig rätten att begära ut revisors-PM/Management Letter för de organisationer TRV ingår avtal med.
- ▶ Specificera vilka kostnader som inte är godkända att använda projekt- och organisationsbidrag till. Vi rekommenderar särskilt att överväga hur exempelvis gåvor och representationskostnader bör hanteras.
- ▶ Specificera i avtal huruvida krav på avskilda konton för medel avser konton i redovisningen eller bankkonton.

4.4 Slutsats projektgranskning

Vi har lyft fram flertalet anmärkningar i avsnitt 4.1 och 4.2. Baserat på dessa anmärkningar har vi i avsnitt 4.3 lämnat rekommendationer om åtgärder att vidta framgent vid avtalsskrivning.

Baserat på den information vi har tagit del av är vår slutsats för de granskade projekten ("Ingen ska falla" samt "Dialog för säkrare cykel- och gångvägar") att NTF Riks inte har läst och inte följt de projektavtal med TRV som organisationen åtagit sig att följa.

Vår bedömning är att NTF Riks inte kan styrka faktiska kostnader inom ramen för granskade projekt, vare sig vad gäller lönekostnader eller övriga kostnader. NTF Riks har inte heller kunnat styrka förbundens kostnader eftersom NTF Riks inte efterfrågat erforderliga underlag för att styrka kostnader.

5. NTF Riks övergripande kostnader

5.1 NTF Riks hantering av övergripande kostnader

NTF Riks använder Fortnox som bokföringssystem. Kostnader kan märkas med projektnummer och kostnadsställen. De flesta centrala kostnader märks dock med "kontering kansli". Systemet har en funktionalitet för attest av fakturor vilket används, dock finns ingen formell attestordning upprättad och de flesta kostnader har godkänts av ekonomiansvarig. Samtliga fakturor som inkommer scannas och sparas i Fortnox.

Medarbetare som har företagskort (utgivna av EnterCard Group AB) gör inköp på företagskortet och sedan går ekonomiansvarig igenom räkningarna och konterar kostnader. Företagskortet används dels för representationskostnader som beskrivs i avsnitt 5.4.2 nedan, men köp av elektronik, kontorsinventarier och exempelvis Facebook-annonser identifieras också. Användarna av korten lämnar inte in några kvitton för sina inköp till ekonomiansvarig. Medarbetare som inte har företagskort har möjlighet att redovisa utlägg i form av reseräkningar. Inga kvitton samlas in för reseräkningar heller.

Bokföringslag (1999:1078) 5 kap. (löpande bokföring och verifikationer) beskriver att det ska finnas verifikationer som beskriver varje affärshändelse, att bara inkludera fakturor från kortföretag uppfyller inte kraven på verifikationer. Dessa verifikationer ska enligt 7 kap. sparas i sju år efter räkenskapsårets utgång.

5.2 Analys av övergripande kostnader

EY har erhållit en SIE4-fil från NTF Riks där samtliga kostnader för 2021 framgår. Vi har okulärt analyserat samtliga kostnadsposter. Baserat på vår professionella bedömning²¹ har vi valt ut stickprov på relevanta poster och kostnadsslag. Vi har även beaktat input från TRV.

5.3 Stickprov

Stickprov har granskats utifrån överenskomna granskningsåtgärder där det bedömts att högre risk föreligger för otillbörliga kostnader. Detta innebär exempelvis 100% granskning av kostnader såsom gåvor och representation. Även för resekostnader uppgår granskade stickprov till närmare 100%. För övriga kostnader har stickprov valts ut utifrån storlek av kostnaden, verifikationstexter av intresse, leverantörer som inte är uppenbart kopplade till verksamheten och regelbundenhet i kostnader. Uppenbart regelbundna fasta kostnader såsom hyreskostnader har inte varit subjekt för urval av stickprov.

5.4 Resultat av stickprovgranskningen

Vi kommer beskriva våra iakttagelser nedan, där vi i betydande utsträckning inte erhållit erforderliga underlag. Vi har under granskningens gång skickat upprepade påminnelser (eller försökt nå aktuell person vid telefon).

5.4.1 Gåvor

Vi har noterat att kostnader för gåvor tagits upp i resultaträkningen. Vi har stickprovgranskat samtliga fem transaktioner som är redovisade som gåvor och funnit att de avser köp av presentkort hos Delicard (19 st), Interflora och Kitchn. Enligt GS avser dessa dels avgångspresenter till avgående styrelseledamöter, present till stämмоordförande, julklappar till anställda samt gåvor till anställda som gått i pension. Summan av kostnader för gåvor och summan vi granskat summerar till 17 505 kr.

²¹ Vi har utgått från våra tidigare erfarenheter och gjort en bedömning om vart högst risk föreligger för otillbörliga kostnader.

För samtliga kostnader saknas kvitton.

Tabell 2 – Granskade kostnader för gåvor

Gåvor	
Granskat belopp	17 505 kr
<i>Fördelat enligt följande:</i>	
Kompletta underlag	0 kr
Faktura men inte underliggande information såsom kvitton till verifikat	17 505 kr
Underlag för att styrka kostnader saknas helt	0 kr

Vi har även noterat att NTF Riks redovisat kostnader för presentkort under projektkostnader, vilket inte stämmer överens med den beskrivning som GS har givit oss avseende vilka som erhållit gåvorna. En kostnadspost avser två presentkort hos GoGift och en kostnadspost avser tio presentkort hos Johns Sport. Enligt PA avsåg detta presentkort som delades ut där mottagaren kunde lösa in presentkortet mot en cykelhjälm.

5.4.2 Representation

Granskade representationskostnader uppgår till 34 872 kr, vilket motsvarar samtliga NTF Riks representationskostnader. Utav dessa kostnader har 30 026 kr betalats med anställdas företagskort. Det saknas kvitton för samtliga dessa inköp, och därmed kan vi inte utläsa vad dessa kostnader avser. På faktura för företagskorterna har vi kunnat utläsa leverantörer, såsom ICA, McDonalds, Tabbouli och Trattorian Stockholm. I bilaga EY02 finns en tabell över inköp på företagskort som granskats.

De kostnader som inte betalats av företagskort utgörs av ersättning i samband med löneutbetalning (2 224 kr). Vi har ej kunnat verifiera vad denna kostnad avser. I ekonomisystemet är det angett att 469 kr utav 2 224 kr avser lunch eller middag. Resterande 1 755 kr är endast angivna som utläggsersättning. Därutöver återfinns en faktura från NTF Dalarna (2 622 kr) i bokningar på representationskontot som avser ersättning för resekostnader såsom logi och middag.

Tabell 3 – Granskade kostnader för representation

Representation	
Granskat belopp	34 872 kr
<i>Fördelat enligt följande:</i>	
Kompletta underlag	0 kr
Faktura men inte underliggande information såsom kvitton till verifikat	32 648 kr
Underlag för att styrka kostnader saknas helt	2 224 kr

5.4.3 Konferenser

Granskade konferenskostnader uppgår 223 624 kr. Dessa kostnader är huvudsakligen hänförliga till tre större konferenser. Kostnaden som redovisas för dessa tre konferenser är 189 628 kr. Interna riktlinjer gällande alkohol vid dessa tillfällen är ett glas vin till maten. Vi har inte för några av dessa kostnader kunnat ta del av underliggande material i form av kvitton eller dylikt för att styrka att denna riktlinje efterföljts.

Ellery Beach House (48 085 kr): Enligt den deltagarlista vi tagit del av uppgår antalet deltagare till 10 personer. Kostnaden för denna konferens uppgår till 4 809 kr per person. Samtliga personer är anställda hos NTF Riks. Konferensen tog plats den 25 augusti 2021 till 26 augusti 2021. Vi har tagit del av kortfattad agenda för dessa dagar. GS har berättat att organisationen inte varit på konferenser under Covid-19, vilket kunde motivera att kansli och distrikt träffades samt att kostnaden var försvarbar utifrån detta samt att de tittade på flera ställen och priserna var ungefär desamma på flera ställen runt Stockholm.

Piperska Muren (28 931 kr): Enligt den deltagarlista vi tagit del av uppgår antalet deltagare till 26 personer. Kostnaden för denna konferens uppgår till 1 113 kr per person. Fakturan som ställts ut till NTF Riks avser 31 personer. Utav dessa kan vi bekräfta 6 som anställda hos NTF Riks. GS har informerat om att samtliga övriga deltagare var verksamhetschefer, ordförande i förbunden samt styrelseledamöter. Vidare har GS och ekonomiansvarig informerat oss om att inga närstående parter har närvarat. Konferensen tog plats 11 november 2021. Vi har tagit del av kortfattad agenda för denna dag.

Johannesberg Slott (112 612 kr): Enligt deltagarlista vi tagit del av uppgår antalet deltagare till 37 personer varav 11 är anställda hos NTF Riks. Kostnaden för denna konferens uppgår till 3 044 kr per person. GS har informerat om att samtliga övriga deltagare ska vara från förbunden. Vidare har GS och ekonomiansvarig informerat oss om att inga närstående parter har närvarat. Konferensen tog plats 1 december 2021 till 2 december 2021. Vi har tagit del av kortfattad agenda för dessa dagar.

Deltagarlista för konferenser och beskrivning kring ändamål med konferensen (agenda) har efterfrågats vid flertalet tillfällen. Efter påminnelser har vi erhållit kortfattade agendor samt deltagarlistor genom en sammanställd wordfil.

Konferenskostnader består också utav deltagarkostnader för två seminarier uppgående till totalt 15 645 kr, Transportforum och Tylösandsseminariet. Dessa seminarier avser ämnen kopplat till NTF Riks verksamhet. De två personer som närvarat är PA och ytterligare en medarbetare på kansliet.

Tabell 4 – Granskade kostnader för konferenser

Konferenser	
Granskat belopp	223 624 kr
Fördelat enligt följande:	
Kompleta underlag	28 896 kr
Faktura men inte underliggande information såsom kvitton till verifikat	194 728 kr
Underlag för att styrka kostnader saknas helt	0 kr

5.4.4 Resor

Granskade resekostnader uppgår till 52 618 kr fördelat på 39 630 kr avseende flygresor, 11 789 kr tågresor och 1 199 kr kollektivtrafikresor.

Flygresor har huvudsakligen köpts genom resebyrå på faktura men det förekommer även köp av flygresor på företagskort och i form av ersättning vid löneutbetalning. I dessa fall har vi ej kunnat ta del av kvitton för köpen, de kostnaderna uppgår till 3 641 kr. För samtliga flygresor avser resorna anställda hos NTF Riks eller styrelseledamot.

Resekostnader för tågresor har huvudsakligen köpts med företagskort eller ersatts i efterhand i samband med löneutbetalningar. För dessa kostnader har kvitton ej funnits tillgängliga för oss. Ett köp på företagskort avser ett ombord-köp på ett SJ-tåg. Dessa kostnader avser personer som är anställda hos NTF Riks, styrelseledamot eller tidigare anställda hos NTF Riks. Två tågreskostnader avser fakturering från andra NTF-förbund.

Kollektivtrafikskostnader har köpts på företagskort eller ersatts i samband med löneutbetalningar. Dessa kostnader avser personer som är anställda hos NTF Riks, styrelseledamot eller tidigare anställda hos NTF Riks.

Tabell 5 – Granskade kostnader för resor

Resor	
Granskat belopp	52 618 kr
Fördelat enligt följande:	
Kompleta underlag	35 989 kr

Faktura men inte underliggande information såsom kvitton till verifikat	6 690 kr
Underlag för att styrka kostnader saknas helt	9 939 kr

5.4.5 Drivmedel

Vi har noterat att drivmedel tagits upp i resultaträkningen till ett sammanlagt belopp om 26 905 kr. Dessa kostnader har i vissa fall bokförts genom att en anställd har använt sitt företagskort. I dessa fall har vi inte fått ta del av några kvitton.

I andra fall har tankning betalats genom faktura. Vi har fått ta del av fakturor för drivmedel där det går att utläsa vilket avtal inköpet har gjorts på och vilket faktureringsobjekt som kostnaden avser. Det går dock ej att utläsa registreringsnummer för fordonen och således ej fordonens registrerade ägare. Summan av granskade kostnader uppgår till 3 108 kr.

Kopplat till fordon finns även reparationskostnader till en summa av 8 483 kr upptagna för fordon. För de tre valda stickproven har vi kunnat utläsa registreringsnummer för två fakturor, dessa registreringsnummer avser fordon som ägs av NTF Riks, dvs. inga privata reparationskostnader. Det sista stickprovet betalades med företagskort och för denna kostnad kan vi inte avgöra ägaren. Summan av granskade kostnader uppgår till 5 295 kr.

Tabell 6 – Granskade kostnader för Drivmedel och Reparation

Drivmedel och reparation	
Granskat belopp	8 403 kr
<i>Fördelat enligt följande:</i>	
Kompletta underlag	4 796 kr
Faktura men inte underliggande information såsom kvitton till verifikat	3 348 kr
Underlag för att styrka kostnader saknas helt	259 kr

5.4.6 Övriga noteringar från övergripande kostnadsanalys

NTF Riks gör inköp hos diverse leverantörer, huvudsakligen på företagskort. Dessa leverantörer är bl.a. Coop, Rusta, Clas Ohlson, Kjell & Company, Webhallen, ICA, Hornbach, Stadium, Pressbyrå etc. Eftersom kvitton ej funnits tillgängliga har vi ej kunnat verifiera vad dessa kostnader avser med undantag för att ett kvitto har erhållits för ett köp hos Webhallen. Kostnaden om 5 449 kr avser en nätverkslösning för att kunna styra exempelvis kontorselektronik. Vi har även identifierat en kostnad för ledarskapsutbildning uppgående till 17 500 kr.

Vi har även uppmärksammat att det förefaller som att anställda får ersättning för privata bredband i form av utläggsersättning. Dessa kostnader uppgår till ett sammanlagt belopp om 10 224 kr. Vi har stämt av detta med ekonomiansvarig som bekräftat att så är fallet.

5.4.7 Löner

Vi har tagit del av en lönelista över månadslön för samtliga anställda inom NTF Riks. De elva anställda har en medellön på 46 800 kr och en medianlön på 41 700 kr. För de tre personer vi har varit i kontakt med (GS, PA, ekonomiansvarig) har vi jämfört lönerna mot statistik från Statistiska Centralbyrån och funnit att lönerna inte är oskäligen. Ur huvudboken går att utläsa att friskvårdsbidrag om 2 000 kr betalas ut, samt att det finns kostnader för hälsokontroller och annan sjukvård för anställda om totalt 25 520 kr.

Vi har inte kunnat stämma av huruvida anställda har förmånsbeskattats i de fall som de erhållit förmåner såsom sjukvård och liknande.

5.4.8 Arvoden

Organisationen betalar ut arvoden för begränsade insatser, exempelvis när funktionärer som inte är kopplade till ett specifikt förbund genomför mätningar. Det finns en kombination av arvoden som är timprisbaserade och en fast engångssumma. Vi har granskat hur dessa arvoden betalats för 121 768 kr utav totalt 155 248 kr.

För elva (11) av 31 granskade tillfällen har ett timarvode betalats, detta omfattar 51 770 kr. Dessa timarvoden uppgår till mellan 120 kr och 170 kr per timme.

För 20 av 31 granskade tillfällen har ett fast arvode betalats, summan av dessa uppgår till 69 998 kr.

Anmärkningar

- Genomgående har vi noterat att kvitton ej sparas som underliggande material till verifikationer. NTF Riks har genom detta förehavande inte följt bokföringslagen (1999:1078) 5 kap. (löpande bokföring och verifikationer) som beskriver att det ska finnas verifikationer som beskriver varje affärshändelse, att bara inkludera fakturor från kortföretag uppfyller inte kraven på verifikationer. Dessa verifikationer ska enligt 7 kap. sparas i sju år efter räkenskapsårets utgång.
- Samtliga fordonskostnader har ej kunnat kopplats direkt till fordon ägda av organisationen.
- Representationskostnaders innehåll har ej kunnat bekräftas till följd av avsaknad av kvitton.
- Konferenskostnaders innehåll har ej kunnat bekräftas till följd av avsaknad av specifikation till fakturor, offertförfrågan el. dyl.
- Vi har noterat att tre konferenser hållits under 2021, varav en varit på Ellery Beach House och en på Johannesbergs slott. Kostnaden per person uppgår för dessa konferenser till 4 809 kr respektive 3 044 kr, vilket skulle kunna anses som extravaganta kostnader.
- För resekostnader har resklass ej kunnat verifieras till följd av avsaknad av kvitton eller biljetter för att avgöra att inga orimliga resekostnader redovisas.
- Vi har inte kunnat bedöma rimligheten i en stor andel av kostnader eftersom kvitton saknas. Vi kan exempelvis inte styrka att flertalet inköp på företagskort är ändamålsenliga.

5.5 Slutsats NTF Riks övergripande kostnader

Baserat på den information vi har kunnat ta del av är vår bedömning att NTF Riks inte följer bokföringslagen. Detta har också medfört att vi inte har kunnat styrka om kostnaderna är ändamålsenliga för verksamheten.

Vi har lyft fram flertalet kostnadsposter ovan som skulle kunna betraktas som ej rörelsegilla men där avsaknad av kvitton medför att vi inte vet huruvida kostnadsposterna kan anses som rörelsegilla eller ej.

Därutöver vill vi lyfta fram våra noteringar från avsnitt 4 om att NTF Riks avsaknad av projektspecifik redovisning medför att vi inte heller kan fastslå huruvida projektspecifika medel använts för organisationens övergripande kostnader.

Vi har även lyft fram två konferenser som hållits under 2021; en på Ellery Beach House på Lidingö och en på Johannesbergs slott, vilka skulle kunna anses som extravaganta.

6. E-postgranskning

Vi har fått i uppdrag att granska e-postboxar för relevanta individer hos NTF Riks, identifierade av oss tillsammans med TRV.

Det ena syftet med granskning av e-postboxar har varit att utreda om eventuella repressalier har utövats mot ekonomiansvarig i samband med att dennes intervju med TRVs internrevision blev offentlig och om NTF Riks således handlat i strid med de demokratiska regler NTF Riks åtagit sig att följa²².

Det andra syftet med granskning av e-postboxar har varit att utreda huruvida det har varit medvetet från NTF Riks företrädare att hantera medel och redovisning av medel på ett felaktigt vis. Hantering och redovisning av medel har tidigare beskrivits i denna rapport.

Trafikverket har begärt att få ta del av e-postboxar för GS, PA och ekonomiansvarig.

TRV har initialt skickat begäran till GS. GS har nekat till att lämna ut såväl egen som medarbetares e-postboxar. Vid intervju med GS har GS meddelat att hon ser det som en integritetsfråga och att värdet i att kunna genomföra utredningen genom denna vidare granskningsåtgärd inte trumfar integriteten.

Efter att konkursförvaltare ("KF") utsetts den 21 april 2022 har TRV ånyo begärt att få ta del av ovan nämnda e-postboxar.

Även KF har nekat att TRV, och i förlängningen vi, får ta del av e-postboxar från NTF Riks med hänvisning till dataskyddsförordningen²³.

6.1 Slutsats e-postgranskning

På grund av att NTF Riks företrädare²⁴ inte godkände förfrågan om att delge sina e-postboxar för granskning har vi inte kunnat genomföra denna granskningsåtgärd, vilket försvårat vår möjlighet att fastslå avsikt i hantering av medel samt avsikt i åtgärder vidtagna mot ekonomiansvarig (se efterföljande avsnitt).

Vi har vidare, inom ramen för denna utredning, erhållit flertalet motstridiga uppgifter som vi avsett att följa upp genom e-postgranskning, där en version av uppgifter inte kunnat verifieras genom befintliga granskningsåtgärder.

²² I samband med ingångna avtal med TRV.

²³ Uppgift hämtad från KFs PM avseende utelämnande av e-post.

²⁴ GS samt KF.

7. Utredning av repressalier

TRV har mottagit en visselblåsning som berör att ekonomiansvarig fått utstå repressalier från GS efter att denne blivit intervjuad av TRVs internrevision och denna intervju blivit känd för GS.

I samband med internrevisionen gav ekonomiansvarig sin bild om att NTF Riks medvetet struntat i avtalsvillkoren för projekt och att organisationen medvetet ansökt om ett för högt belopp samt underlåtit att återbetala projektmedel. Ekonomiansvarig lyfte vidare att NTF Riks inte ens vid upptäckten av de ändrade och tydligare avtalsvillkoren för projekten valt att betala tillbaka.²⁵

Vi har fått i uppdrag av TRV att utreda huruvida ekonomiansvarig fått utstå repressalier av GS och huruvida GS och NTF Riks därigenom bryter de demokratiska regler som NTF Riks åtagit sig att följa vid avtal med TRV. Vi har även utrett detta mot lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden ("Visselblåsarlagen"), då vi ansett denna lag vara av relevans för aktuell utredningspunkt. Utöver intervjuer med nyckelpersoner var vår avsikt att komplettera denna utredningspunkt med stöd av e-postgranskning, vilket vi blivit nekade att ta del av.²⁶

7.1 Demokratiska regler inom ramen för "Samverkan med Civilsamhället"

I samband med att en organisation ansöker om bidrag hos TRV ska organisationen uppfylla de krav som ställs kring demokrativillkor för att få rätt till bidrag av TRV.²⁷

Bidrag lämnas inte till en organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten:

- *utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter,*
- *diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,*
- *rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller*
- *motarbetar det demokratiska styrelseskicket.*

Organisationen ska vid ansökan gå i god för att organisationen är demokratiskt uppbyggd, inklusive jämställdhet och icke-diskriminering. Organisationens firmatecknare ska i ansökan bekräfta att de uppgifter som har lämnats är korrekta.

I samband med ansökan av bidrag har GS bekräftat att organisationen följer TRVs regler inom ramen för "Samverkan med Civilsamhället".

7.2 Internrevisionen håller intervju med ekonomiansvarig

Den 17 februari 2022 blev ekonomiansvarig intervjuad av TRVs internrevision.

Enligt ekonomiansvarig gav GS strikta direktiv om vad som fick sägas under intervjun.²⁸ GS har medgett att de haft ett samtal inför intervjun men påpekar att syftet var att ekonomiansvarig kunde hänvisa till henne eller PA för de frågeställningar han inte var bekväm med.

²⁵ I internrevisionsrapporten framgår ekonomiansvariges redogörelse och underlag.

²⁶ Vilket vi redogjort för i föregående avsnitt.

²⁷ Uppgifter från TRV.

²⁸ Enligt uppgift från ekonomiansvarig belades han med munkavel och skulle hänvisa alla projektrelaterade frågor till GS och PA.

7.2.1 NTF Riks och GS får kännedom om intervjun

Efter att internrevisionen avslutat sitt uppdrag har GS begärt att få ta del av internrevisionsrapporten.

Till internrevisionsrapporten hörde en bilaga, "Bilaga B". Bilaga B utgör det intervjuprotokoll med ekonomiansvarig där denne redogjort för sin bild om felaktigheter inom NTF Riks avseende hantering av bidragsmedel från TRV.

Internrevisionsrapportens storlek medförde att endast Bilaga B kom fram till GS i det mail som skickades från TRV i samband med förfrågan.

I avslutande del av Bilaga B går det att utläsa att ekonomiansvarig godkänt texten.

Ekonomiansvarig har berättat att hans godkännande var en bekräftelse på att informationen i intervjun var korrekt och kunde användas för vidare utredning, inte att intervjun skulle bli offentlig.

GS har berättat att det i bilagan står att ekonomiansvarig godkänt intervjun, vilket GS tolkat som att ekonomiansvarig gett sitt godkännande till att intervjun blir offentlig.

Bilaga B kom GS tillhanda den 25 mars 2022.

I samband med att GS fått ta del av bilaga B har GS skickat ut bilaga B till NTF Riks samtliga medarbetare²⁹ och samtliga NTF-förbund (inklusive NTF-förbundens styrelseordförande). GS har berättat att hon tog en dialog med NTF Riks styrelseordförande innan hon gjorde utskicket men att hon såg det som att ekonomiansvarig dels hade godkänt att intervjuprotokollet blev offentligt, dels att hon ser det vara av vikt att vara transparent inom organisationen.³⁰

Ekonomiansvarig har berättat att han upplevt att han efter denna dag blev utfrysad från kollegor och ifrågasätter också att Bilaga B skickas till samtliga medarbetare inom hela organisationen.

7.3 Repressalier mot ekonomiansvarig

Ekonomiansvarig har beskrivit sig som "persona non grata" och att han inte kände sig välkommen tillbaka till arbetsplatsen efter att intervjun med TRVs internrevision blivit offentlig. Ekonomiansvarig har känt sig utfrysad och illa behandlad. Vi har också erhållit uppgifter om att GS försökte få ekonomiansvarig avskedad i samband med att Bilaga B kom GS till handa.

7.3.1 Förbud att vidta repressalier

Enligt 3 kap. 1 § 2 punkten i Visselblåsarlagen får en verksamhetsutövare inte vidta repressalier mot en rapporterende person på grund av att denne har rapporterat om ett missförhållande.

En repressalie är en direkt eller indirekt åtgärd eller underlåtenhet som vidtas eller inte vidtas på grund av att den rapporterende personen har rapporterat och som ger upphov till eller kan ge upphov till skada eller men för den rapporterende personen. Karakteristiskt för repressalier är att de har ett drag av bestraffningsåtgärder.

Som repressalier räknas enligt lagkommentaren bl.a. avstängning, permittering, uppsägning, degradering, utebliven befördran, ändrade arbetsuppgifter, ändrad arbetsplats, lönesänkning, ändrade arbetstider, eller negativa vitsord. Det kan också vara fråga om disciplinåtgärd, hot, trakasserier, utfrysning, diskriminering, missgynnande eller orättvis behandling. Även skada på en persons anseende räknas som en repressalie. Repressaliebegreppet ska således tolkas brett. I detta sammanhang ska även tilläggas att ett försök till en repressalie som av någon anledning inte

²⁹ Förutom ekonomiansvarig.

³⁰ Samt att alternativet att inte skicka ut rapporten hade varit sämre än att delge organisationen denna uppgift.

fullbordas, kan ge upphov till skada eller men för den rapporterande personen och är då i sig en repressalie. Ett sådant försök till repressalie skulle kunna vara att verksamhetsutövaren lämnar en underrättelse om uppsägning även om uppsägningen sedan av någon anledning inte fullbordas.

Visselblåsarlagen uppställer krav på att det ska finnas ett orsakssamband mellan repressalien och det förhållandet som den rapporterande personen rapporterat om.

7.3.2 Arbetsmiljö och sjukskrivning

Vi har tagit del av mailkopior som visar att ekonomiansvarig tagit kontakt med Unionen pga. mobbning och förtal den 28 mars 2022, dvs. första arbetsdagen efter att Bilaga B mailats ut till organisationen³¹ av GS. Ekonomiansvarig har i intervju beskrivit att han från denna dag blivit "persona non grata" inom hela organisationen. Den 31 mars 2022 blev ekonomiansvarig 100 % sjukskriven.³² Sjukskrivningen gällde till och med 30 april 2022.

Enligt uppgift från såväl GS som ekonomiansvarig har ekonomiansvarig fortsatt arbeta trots en sjukskrivning på 100 %. Ekonomiansvarig har under perioden arbetat hemifrån.

Vi har vidare fått ta del av mailkopia där GS förklarar för ekonomiansvarig att han inte längre är administratör för Outlook och att GS nu kommer att kommunicera detta till övriga i organisationen. GS har påtalat att hon inte ansåg ekonomiansvarig som lämplig att ansvara för Outlook när det blev känt att ekonomiansvarig hade läst mail som inte skickats till eller från ekonomiansvarig.³³ Maillet från GS är daterat den 4 april 2022, dvs. efter det att GS fått ta del av Bilaga B.

Ekonomiansvarig och GS har båda berättat att de inte diskuterat varken Bilaga B eller internrevisionsrapporten, utan endast övriga jobbrelaterade delar efter att Bilaga B skickats ut till organisationen.

7.3.3 Uppsägning

För att en arbetsgivare ska kunna säga upp en anställd krävs saklig grund. Det finns två olika typer av uppsägningsförfarande, där den ena utgörs av arbetsbrist och den andra av personliga skäl. Vid grov misskötsamhet kan en anställd även bli avskedad.

Arbetsbrist innebär att medarbetaren blir uppsagd av skäl som inte har med honom eller henne att göra personligen. Uppsägningen kan t.ex. ske av ekonomiska eller organisatoriska skäl, dvs. skäl som hänför sig till arbetsgivarens verksamhet. Uppsägning på grund av arbetsbrist behöver alltså inte innebära att det finns en faktisk brist på arbete eller arbetsuppgifter.

Innan en uppsägning på grund av arbetsbrist verkställs måste en arbetsgivare utreda om medarbetaren kan bli omplacerad: i första hand till en ledig tjänst och i andra hand till en tjänst som innehas av en medarbetare med kortare anställningstid. Arbetsgivaren behöver också förhandla med berörda fackförbund.

En uppsägning på grund av personliga skäl innebär att medarbetaren blir uppsagd av skäl som hänför sig till honom eller henne personligen. Exempel kan vara misskötsamhet, olovlig frånvaro, samarbetssvårigheter och liknande. Det är generellt sett svårt att säga upp någon av personliga skäl, eftersom arbetsgivaren har en långtgående skyldighet att stötta den anställde i att förändra sitt beteende. Detta kräver kommunikation med den anställde samt, till exempel, varningar och andra åtgärder från arbetsgivaren.

³¹ NTF Riks samt övriga NTF-förbund (egna juridiska personer).

³² Vi har erhållit läkarintyg på detta.

³³ Hänvisning till TRVs internrevisionsrapport där ekonomiansvarig lagt fram mail som inte var skickade till eller från honom.

Innan en uppsägning på grund av personliga skäl kan verkställas måste arbetsgivaren utreda om medarbetaren kan bli omplacerad till en ledig tjänst. Om medarbetaren är fackligt ansluten måste arbetsgivaren även varsla det berörda fackförbundet.

Enligt uppgift från ekonomiansvarig har GS försökt avskeda ekonomiansvarig. GS har meddelat att hon endast övervägt detta i samband med att ekonomiansvarig misskött sina uppgifter med att tillse att NTF Riks skulle erhålla spellicens samt att förtroendet för ekonomiansvarig försvann i samband med att det framkom att ekonomiansvarig hade spelat in deras samtal³⁴ samt olovligen läst mail där ekonomiansvarig inte var mottagare eller avsändare.³⁵ Vi noterar att GS initierat ett avsked av ekonomiansvarig ca två veckor efter att Bilaga B blivit känd för GS.

7.3.4 Ansökan om spellicens

15 november 2021 skickar ekonomiansvarig in en spellicensansökan för Trafiklotteriet.³⁶ Enligt uppgift från ekonomiansvarig skulle ansökan ha skickats in i september 2021 för att hinna erhålla spellicens inför kommande år. Detta var ekonomiansvarig inte medveten om vid tidpunkten.³⁷ Efter ansökan i november 2021, skickar ekonomiansvarig in kompletteringar för spellicensen eftersom ansökan inte varit komplett. Detta görs även under tiden då han är sjukskriven (7 december 2021 till den 7 januari 2022).³⁸ Vi har erhållit underlag från Spelinspektionen som visar att en komplettering gjordes den 14 december 2021.

Under januari 2022 har det framgått av NTF Riks hemsida att de bedriver spelverksamhet och att det har funnits möjlighet att köpa lotter. Likaså framgick det att lotteriverksamheten var godkänd av Spelinspektionen.³⁹ Enligt GS arbetade ekonomiansvarig den 13 januari 2022 ekonomiansvarig fortfarande med kompletteringar för spellicensansökan för 2022, men bedrev ändå en lotteridragning. Med anledning av detta övervägde GS att avskeda ekonomiansvarig, men gjorde aldrig slag i saken.

Den 20 januari 2022 begärde Spelinspektionen att NTF Riks skulle yttra sig om att de bedrivit lotteriverksamhet utan tillstånd. Den 21 januari inkommer GS med svar till Spelinspektionen.⁴⁰ Enligt GS innebär förlusten av lotteriverksamheten ett inkomstbortfall runt 140 000 kronor i månaden. Enligt ekonomiansvarig hade GS inte gett några indikationer på att GS varit missnöjd med ekonomiansvarig i detta läge. Den 17 mars avslår Spelinspektionen NTF Riks ansökan om licens.

7.3.5 Fackliga förhandlingar

Ekonomiansvarig har godkänt att vi tagit kontakt med Unionen som varit involverade i frågan kring såväl avskedande som uppsägning pga. arbetsbrist. Därutöver har ekonomiansvarig drivit en separat process gällande den behandling han fått utstå efter det att Bilaga B blev känd inom organisationen.

³⁴ Vilket framgår av TRVs internrevisionsrapport.

³⁵ GS hänvisar till mail som framgår av TRVs internrevisionsrapport som inte var skickade till eller från ekonomiansvarig.

³⁶ Helägt dotterbolag till NTF Riks. Trafiklotteriet bedriver spelverksamhet och överskottet från lotteriet går till NTF Riks verksamhet. För att bedriva lotteriet krävs ett godkännande från Spelinspektionen. Ekonomiansvarig var VD för Trafiklotteriet.

³⁷ Ekonomiansvarig har även påpekat att ansökan året innan var sen, men att det inte resulterade i indragen spellicens. Vi har erhållit utdrag som visar att ansökan skickades in 26 oktober under 2020.

³⁸ Ekonomiansvarig blev även sjukskriven i samband med att Bilaga B mailades ut till organisationen. Notera att detta utgör en tidigare sjukskrivning. Vi har erhållit läkarintyg även för denna sjukskrivning, som avser perioden 7 december 2021 till 7 januari 2022.

³⁹ I enlighet med underlag från Spelinspektionen.

⁴⁰ Se svaret i sin helhet i bilaga EY03.

Vi har varit i kontakt med Unionen. Unionen har bekräftat att GS informerade Unionen den 7 april om att hon hade för avsikt att avskeda ekonomiansvarig, dvs. knappt två veckor efter att Bilaga B kom GS tillhanda. Den 8 april ångrade sig GS om avsked och ville istället säga upp ekonomiansvarig på grund av arbetsbrist. Detta har vi fått bekräftat av Unionen.

Unionen har meddelat att arbetsgivare inte kan avskeda en anställd för förhållanden som varit kända i mer än två månader.

Från vår kontakt med Unionen, kommer vi att nedan återge de nyckeldatum och händelser som Unionen lyft fram gällande kontakter tagna med deras organisation.

23 mars

GS kontaktar Unionen och har upplyst Arbetsförmedlingen om att samtliga anställda på NTF Riks potentiellt kommer bli uppsagda.⁴¹

28 mars

Unionen blir kontaktad av ekonomiansvarig för mobbning och förtal mot bakgrund av att Bilaga B blivit känd inom organisationen.

31 mars

GS kontaktar Unionen om att GS fått i uppdrag av styrelsen att säga upp samtliga inom NTF Riks pga. arbetsbrist.

7 april (förmiddag)

Förhandlingar hålls mellan GS och Unionen. Unionen representerar ekonomiansvarig samt ytterligare en anställd. Medverkar gör även ett annat fackförbund, Akavia, som representerar ytterligare en anställd. GS meddelar Akavia att det inte råder några tveksamheter kring deras medlem utan att de kan fortskrida processen med uppsägning pga. arbetsbrist. Till Unionen meddelar GS att GS behöver stämma av med arbetsgivarorganisationen Fremia avseende ekonomiansvarig innan de fortskrider processen om uppsägning pga. arbetsbrist.

7 april (eftermiddag)

GS ringer till Unionen och meddelar att GS tyvärr behöver avskeda ekonomiansvarig då denna brustit i sitt arbete. Unionens representant uppger att de meddelar om de formliga krav som föreligger i form av skriftligt varsel samt återger vilka skyldigheter som föreligger enligt lagen (1982:80) om anställningsskydd ("LAS") för att verkställa avsked.

8 april

GS mailar till Unionen och meddelar att hon backar på frågan om avsked och fortskrider med processen om uppsägning pga. arbetsbrist för ekonomiansvarig.

13 april

Beslut fattas av GS och Unionen blir informerade om att uppsägning pga. arbetsbrist kommer verkställas den 19 april, då de anställda ska bli meddelade om uppsägning.

7.3.6 Konkursförvaltare säger upp personal

KF tar över ärendet om uppsägning och säger i slutet av april upp personal på NTF Riks pga. arbetsbrist, i enlighet med det GS tidigare initierat. Samtliga anställda får arbeta till och med den 20 maj 2022.

⁴¹ Vid denna tidpunkt hade TRV stoppat utbetalningar till NTF Riks och således förelåg ett finansieringsproblem för organisationen.

7.4 Slutsats

7.4.1 Slutsats i fråga om huruvida NTF Riks utdelat repressalier mot ekonomiansvarig

Vad gäller GS utskick av Bilaga B till NTF Riks samtliga medarbetare och samtliga NTF-förbund kan sägas följande. Det framstår som en ovanlig åtgärd av en person i ledningsställning att skicka ut ett dylikt dokument till en så bred grupp av mottagare och så brett i organisationen.

Det är möjligt att GS inte haft som syfte med utskicket att vidta en repressalie. Ett nära tidssamband mellan visseblåsningen och utskicket kan emellertid tolkas som att det finns ett samband, dvs. att utskicket av Bilaga B skett som en bestraffning eller annars repressivt pga. rapporteringen. Här behöver en fullständig bedömning göras om det finns ett orsakssamband mellan rapporteringen och åtgärden, dvs. utskicket. En sådan bedömning kräver en värdering av de bevis som finns, dvs. mailet samt de utsagor som finns.

Vad gäller åtgärden att initiera ett avskedande av ekonomiansvarig kan sägas följande. Det kan vara så att GS som en ledningsperson med ett stort ansvar i organisationen kan ha känt sig nödgad att vidta arbetsrättsliga åtgärder mot en påstådd misskötsamhet och brister i arbetsprestation. Utifrån de skäl som GS lyft fram kan det i och för sig vara så att GS haft anledning att ifrågasätta ekonomiansvariges kompetens samt ha haft synpunkter på vissa åtgärder, t.ex. att ekonomiansvarige olovligen läst mail som ekonomiansvarig inte var mottagare eller avsändare av.

Även åtgärden att initiera avskedandet kan dock, om de tidsmässigt sammanfaller med visseblåsningen/rapporteringen och det i övrigt finns ett orsakssamband mellan rapporteringen och åtgärden, kunna tolkas och klassas som repressalier.

Det går inte att dra någon slutgiltig slutsats i frågan om de beskrivna åtgärderna utgör repressalier i Visselblåsarlagens mening utan att ha gjort en fullständig bevisvärdering, vilket är något som slutligt görs av en domstol. Av en övergripande genomgång av omständigheterna framstår det emellertid inte som långsökt att sammankoppla GS åtgärder med rapporteringen; i vart fall inte sett ur ekonomiansvariges perspektiv. Någon objektiv slutsats kan dock som sagt inte dras på detta stadium.

7.4.2 Slutsats i fråga om huruvida NTF Riks lever upp till demokrativillkor

Det huvudsakliga syftet med s.k. demokrativillkor är att förhindra att offentliga medel går till verksamheter som står i strid med de grundläggande värderingar som ska skyddas och främjas av det allmänna.

Det svenska samhällets grundläggande värderingar framgår av regeringsformen, som kräver att staten skyddar och främjar enskildas grundläggande fri- och rättigheter. Exempel på sådana grundläggande fri- och rättigheter är yttrandefrihet, informationsfrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet, föreningsfrihet och religionsfrihet. Frågan om huruvida NTF Riks eller någon av dess företrädare har brutit mot TRVs demokrativillkor i sin hantering av ekonomiansvarig måste alltså ses i detta ljus.

Som framgår ovan är det möjligt att GS genom sitt agerande har utsatt ekonomiansvarig för repressalier. Det framstår dock som mindre sannolikt att NTF Riks och/eller GS har agerat i strid med TRVs demokrativillkor, eftersom detta förutsätter ett agerande som strider mot samhällets grundläggande värderingar.

Repressalier eller andra problem i arbetsmiljön är inte typiskt sett sådant som brukar omfattas av demokrativillkor.

Inte heller här är det möjligt att dra någon objektiv slutsats på detta stadium. För det fall en part till ett avtal eller ett på annat sätt bindande villkor hävdar att motparten har brutit mot sagda avtal/villkor, blir detta i slutändan en fråga om avtalstolkning och bevisvärdering. Aspekter som

behöver beaktas är till exempel avtalets/villkorets ordalydelse, den gemensamma partsavsikten, omständigheterna vid avtalets/villkorets ingående samt skälighet.

Hur NTF Riks i övrigt lever upp till demokrativillkoren är något som kan behöva utredas vidare.

7.4.3 Sammanfattande slutsats

Utredningen har främst tagit sikte på två frågor: huruvida NTF Riks har utdelat eventuella repressalier mot ekonomiansvarig samt huruvida NTF Riks lever upp till gällande demokrativillkor.

GS har, i egenskap av företrädare för NTF Riks, företagit vissa åtgärder efter det att rapporteringen från ekonomiansvarig kom till hennes kännedom. Det går inte att dra någon slutgiltig slutsats i frågan om de beskrivna åtgärderna utgör repressalier i Visselblåsarlagens mening utan att ha gjort en fullständig bevisvärdering, vilket är något som slutligt görs av en domstol.

Av en övergripande genomgång av omständigheterna framstår det emellertid inte som långsökt att sammankoppla GS åtgärder med rapporteringen; i vart fall inte sett ur ekonomichefens perspektiv. Mot bakgrund av detta skulle åtgärderna från GS/NTF Riks kunna tolkas och klassas som repressalier, men någon objektiv slutsats kan dock som sagt inte dras på detta stadium.

Huruvida NTF Riks lever upp till gällande demokrativillkor är något som får bedömas mot bakgrund av den s.k. rättighetskatalogen i regeringsformen. Utifrån detta framstår det som mindre sannolikt att NTF Riks och/eller GS har agerat i strid med TRVs demokrativillkor, eftersom detta förutsätter ett agerande som strider mot samhällets grundläggande värderingar.

Inte heller här går dock att dra en objektiv slutsats på detta stadium. För det fall en part till ett bindande villkor hävdar att motparten har brutit mot sagda villkor, blir detta i slutändan en fråga om avtalstolkning och bevisvärdering. Aspekter som behöver beaktas är till exempel villkorets ordalydelse, den gemensamma partsavsikten, omständigheterna vid villkorets ingående samt skälighet.

Hur NTF Riks i övrigt lever upp till demokrativillkoren är något som kan behöva utredas vidare.

8. Slutsats och rekommendationer

8.1 Slutsats

Vår bedömning är att NTF Riks betraktande av projektmedel som ett fastprisupplägg inte följer de avtalsskrivelser som finns mellan NTF Riks och TRV.

Baserat på den information vi har tagit del av är vår slutsats för de granskade projekten ("Ingen ska falla" samt "Dialog för säkrare cykel- och gångvägar") att NTF Riks inte har läst och inte följt de projektavtal med TRV som organisationen åtagit sig att följa.

Vår bedömning är att NTF Riks inte kan styrka faktiska kostnader inom ramen för granskade projekt, vare sig vad gäller lönekostnader eller övriga kostnader. NTF Riks har inte heller kunnat styrka förbundens kostnader eftersom NTF Riks inte efterfrågat erforderliga underlag för att styrka kostnader.

Baserat på den information vi har kunnat ta del av är vår bedömning att NTF Riks inte följer bokföringslagen. Detta har också medfört att vi inte har kunnat styrka om kostnaderna är ändamålsenliga för verksamheten.

Vi har lyft fram att flertalet kostnadsposter skulle kunna betraktas som ej rörelsegilla men där avsaknad av kvitton medför att vi inte vet huruvida kostnadsposterna kan anses som rörelsegilla eller ej.

Därutöver vill vi lyfta fram våra noteringar om att NTF Riks av projektspecifik redovisning medför att vi inte heller kan fastslå huruvida projektspecifika medel använts för organisationens övergripande kostnader.

Vi har även lyft fram två konferenser som hållits under 2021; en på Ellery Beach House på Lidingö och en på Johannesbergs slott, vilka skulle kunna anses som extravaganta.

På grund av att NTF Riks företrädare inte godkänt förfrågan om att delge sina e-postboxar för granskning har vi inte kunnat genomföra denna granskningsåtgärd, vilket försvårat vår möjlighet att fastslå avsikt i hantering av medel samt avsikt i åtgärder vidtagna mot ekonomiansvarig. Vi har vidare, inom ramen för denna utredning, erhållit flertalet motstridiga uppgifter som vi avsett att följa upp genom e-postgranskning, där en version av uppgifter inte kunnat verifieras genom befintliga granskningsåtgärder.

Vad gäller utredning av repressalier samt huruvida NTF Riks lever upp till gällande demokrativillkor: Utredningen har främst tagit sikte på två frågor: huruvida NTF Riks har utdelat eventuella repressalier mot ekonomiansvarig samt huruvida NTF Riks lever upp till gällande demokrativillkor.

GS har, i egenskap av företrädare för NTF Riks, företagit vissa åtgärder efter det att rapporteringen från ekonomiansvarig kom till hennes kännedom. Det går inte att dra någon slutgiltig slutsats i frågan om de beskrivna åtgärderna utgör repressalier i Visselblåsarlagens mening utan att ha gjort en fullständig bevisvärdering, vilket är något som slutligt görs av en domstol.

Av en övergripande genomgång av omständigheterna framstår det emellertid inte som långsökt att sammankoppla GS åtgärder med rapporteringen; i vart fall inte sett ur ekonomichefens perspektiv. Mot bakgrund av detta skulle åtgärderna från GS/NTF Riks kunna tolkas och klassas som repressalier, men någon objektiv slutsats kan dock som sagt inte dras på detta stadium.

Huruvida NTF Riks lever upp till gällande demokrativillkor är något som får bedömas mot bakgrund av den s.k. rättighetskatalogen i regeringsformen. Utifrån detta framstår det som mindre sannolikt att NTF Riks och/eller GS har agerat i strid med TRVs demokrativillkor, eftersom detta förutsätter ett agerande som strider mot samhällets grundläggande värderingar.

Inte heller här går dock att dra en objektiv slutsats på detta stadium. För det fall en part till ett bindande villkor hävdar att motparten har brutit mot sagda villkor, blir detta i slutändan en fråga om avtalstolkning och bevisvärdering. Aspekter som behöver beaktas är till exempel villkorets ordalydelse, den gemensamma partsavsikten, omständigheterna vid villkorets ingående samt skälighet.

Hur NTF Riks i övrigt lever upp till demokrati villkoren är något som kan behöva utredas vidare.

8.2 Rekommendationer för framtida avtal

De brister som återgivits ovan har sedermera renderat i att vi lämnar följande rekommendationer till TRV:

- ▶ Förtydliga att tidredovisning ska ske, antingen genom dokumenterade tidsstudier eller genom tidrapportering för all personal som arbetar inom projekt. Detta gäller både huvudparter och eventuella underleverantörer.
- ▶ I avtal reglera vilka typer av lönekostnader som får belasta projekten. Vi rekommenderar TRV att ta stöd i Ekonomistyrningsverkets riktlinjer för lönebikostnader vid beskrivning av vilka kostnader som ska vara ersättningsgilla för finansiering.
- ▶ Implementera riktlinjer för hur OH-kostnader ska beräknas inom projekten, antingen som en del av timpris eller som ett procentuellt påslag på kostnadsmassan.
- ▶ Utveckla beskrivningen av hur revision av projekt ska ske. En revisionsinstruktion med anvisning om granskningsform rekommenderas att tas fram. Om granskning ska ske enligt ISRS 4400 rekommenderas Trafikverket att ta fram ett uppdragsbrev med förbestämda granskningsmoment som revisorn ska genomföra.
- ▶ Förtydliga vilken form av konsultkostnader/underleverantörer som godkänns inom projekt. TRV rekommenderas att specificera att konsulter främst bör användas för enskilda insatser (exempelvis en föreläsning) och att i de fall som kostnader vidareförmedlas till andra organisationer så ställs samma krav på vilka kostnader som är ersättningsgilla som för TRVs motpart i avtalet.
- ▶ Överväga om stycke kopplat till budget ska utvecklas för att inkludera information om hur omallokeringar mellan budgetposter får ske, och när en omallokering behöver godkännas av TRV.
- ▶ Överväga att utvidga kraven som finns om att inte ha några skulder för svenska skatter eller avgifter hos Kronofogdemyndigheten och inte vara i likvidation eller försatt i konkurs från att bara inkludera juridisk person till även att inkludera företrädare för organisationen.
- ▶ Förtydliga skrivningar i avtal så det framgår att samtliga kostnader ska kunna verifieras med bakomliggande underlag såsom kvitton, fakturor etc. och att TRV kan genomföra projekt- och organisationsrevisioner utöver den revision som organisationen själva upphandlar.
- ▶ Inkludera skrivelser om att TRV förbehåller sig rätten att begära ut revisors-PM/Management Letter för de organisationer TRV ingår avtal med.
- ▶ Specificera vilka kostnader som inte är godkända att använda projekt- och organisationsbidrag till. Vi rekommenderar särskilt att överväga hur exempelvis gåvor och representationskostnader bör hanteras.
- ▶ Specificera i avtal huruvida krav på avskilda konton för medel avser konton i redovisningen eller bankkonton.

Bilagor

Bilageförteckning

Bilaga	Beskrivning
EY01	NTFs regionala förbund
EY02	Representationskostnader, inköpta på företagskort
EY03	Svar från GS till Spelinspektionen
EY04	Intervjuförteckning

EY01 – NTFs regionala förbund

Nedan återges de regionala förbund som verkar under NTF varumärke.

- NTF Dalarna
- NTF FyrBoDal
- NTF Gävleborg
- NTF Jönköping
- NTF Norrbotten (ingår under NTF Riks)
- NTF Skaraborg
- NTF Skåne (ingår under NTF Riks)
- NTF Sörmland, Örebro län, Östergötland
- NTF Värmland
- NTF Västerbotten (ingår under NTF Riks)
- NTF Västernorrland
- NTF Väst
- NTF Västmanland

EY02 – Representationskostnader, inköpta på företagskort

Leverantör	Belopp i kr	Innehavare av företagskort
Tabbouli	8 800	GS
Trattorian Stockholm	5 268	ekonomiansvarig
Nabo Stockholm	4 000	GS
No53 Stockholm	3 600	GS
Park Inn Radisson Solna	3 125	Faktura
Restaurang Sjöbris Umeå	2 919	Annan medarbetare
NTF Dalarna	2 622	Faktura
Restaurang Slå & Ta Umeå	566	Annan medarbetare
Solna Access	525	PA
Iraj Kyrkbyn Luleå	297	Annan medarbetare
Un Po D'Italia Umeå	252	Annan medarbetare
Palzerian Motell Öjebyn	190	Annan medarbetare
Ica	137	Annan medarbetare
Polar Hotel Älvsbyn	95	Annan medarbetare
Pizzeria Harads	90	Annan medarbetare
Frasses Hamburgare Lycksele	86	Annan medarbetare
Coop	76	Annan medarbetare

Solna 2022-01-21

Yttrande: Spelinspektionens utredning 22Si109

När vi mottog Spelinspektionens utredning den 20 januari så uppmärksammades vi på att vi marknadsfört och genomfört lotteridragningar utan licens. Detta är misstag som vi inte kan annat än djupt beklaga och som ytterst beror på den mänskliga faktorn. Vi redogör nedan för det inträffade.

Det inträffande har inneburit att vi på grund av detta misstag bedrivit lotteriet vidare utan att vi har fått förnyad licens. Detta gäller perioden från och med avslutat lotteri föregående period och till dagen då vi uppmärksammades på detta (20 januari 2022).

Åtgärder:

Vi har nu när detta uppdagats med omedelbar verkan pausat all aktivitet till dess att vi har licens klart för fortsättningen. Självklart kommer inga dragningar i lotteriet eller utskick till kunder att genomföras till dess att en eventuell ny licens finns på plats.

Vi har uppmärksammat att vi har brister i våra kommunikationsrutiner. En bidragande orsak till detta är det förhållandevis nya arbetssätt som vi varit tvungna att implementera på grund av rådande rekommendationer om fjärrarbete. Detta är något som vi kommer åtgärda. De rutiner som justeras och ändras är dessa:

- Vid skapande av lotterifakturor och betalningsförslag införs en rutin att kontrollera att det finns lotteritillstånd för dragningen. Innan listor får exporteras ur systemet.
- Till dragningsinstruktionerna införs vi nu en punkt att kontrollera att det finns lotteritillstånd för dragningen. Innan dragningen får genomföras.
- Täta stygruppsmöten införs. Varannan månad kommer styrgruppen att genomföra protokollförda möten, med särskilt fokus på dagordningspunkten: Status avslutat, aktuellt och kommande lotteritillstånd.
- Vi kommer dessutom att ha som löpande arbetsuppgift inom driften av lotteriet att se över övriga rutiner så att vi säkerställer att inget som liknar detta kan inträffa igen.

Fel som detta har medfört:

- Vi har skickat ut erbjudande och fakturor om att deltaga i dragningar.
- I dragningen som vi höll i december för resultat månad Januari och i dragningen i Januari som gäller för resultat månad Februari så har 6861 respektive 9233 lotter deltagit i dragningar. Detta tillhörande 1389 respektive 1562 lottköpare.
- Förslag om att deltaga i dragningen för Mars (dragning skulle enligt plan genomföras i mitten av februari) är utskickat till kunder, dessa kunder skall betala senast. Dessa pengar kommer om det inte blir en dragning i Mars, att återbetalas kunderna, alternativt erbjudas som tillgodo i en kommande dragning inom ramen för en ny lotterilicens.

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande

Skytteholmsvägen 2, 171 44 Solna

| e-post: info@ntf.se | Org.nr: 802002 – 4173 | Bankgiro: 5784 – 5018 |

Solna 2022-01-21

Förmildrande omständigheter:

Lotteriet har under den uppmärksammade perioden bedrivit lotteriet i exakt samma form som de två tidigare lotterperioderna, och i samma form som ansökts om för ny period.

Alla rutiner i övrigt kring hur lotteriet bedrivs har följts och inga övriga incidenter finns att rapportera.

Vi har inte under den aktuella perioden rekryterat några nya lotterköpare.

Vi vill också lyfta fram att det aldrig har funnits något uppsåt att göra fel från vår sida. Tvärt om är det väldigt viktig för NTF:s varumärke som ideell organisation och opinionsbildare för en säker trafik att vi bedriver ett så ärligt lotteri som möjligt och är väldigt tacksamma för att Spelinspektionen uppmärksammade oss på det fel som begåtts. Vi har alltså inte i syfte att missleda eller på annat sätt föra spelare bakom ljuset drivit lotteriet vidare utan licens.

Vi har bedrivit lotteriet i många år, och det bidrar med viktiga medel till NTF:s allmännyttiga arbete för Säker Trafik. Därför ber vi nu om Spelinspektionens förståelse för att delta och att NTF inte belastas med mer än ett påpekande.

Solna den 21 januari 2022

Generalsekreterare

EY04 - Intervjuförteckning

Nedan återges de funktioner som vi har hållit intervjuer med, inom ramen för denna utredning.

- Generalsekreterare på NTF Riks
- Projektansvarig på NTF Riks.
- Ekonomiansvarig på NTF Riks.
- Styrelseledamot inom NTF Riks⁴²
- Offentlig visselblåsare
- Representant från Unionen

Därtill har vi haft flertalet avstämningar och löpande korrespondens med TRV. Via TRV har vi haft direktkontakt med fem olika personer kontinuerligt. Dessa personer har i sin tur vidareförmedlat uppgifter till oss som de har erhållit. Vi har följt upp de uppgifter som varit av relevans för vårt uppdrag.

⁴² Obs. Uppgifter från styrelseledamot har bekräftats på annat håll eller inte ansetts vara av relevans inom ramen för vårt uppdrag, varför dessa uppgifter inte framgår av vår rapport.

EY | Building a better working world

EY exists to build a better working world, helping create long-term value for clients, people and society and build trust in the capital markets.

Enabled by data and technology, diverse EY teams in over 150 countries provide trust through assurance and help clients grow, transform and operate.

Working across assurance, consulting, law, strategy and transactions, EY teams ask better questions to find new answers for the complex issues facing our world today.

EY refers to the global organization, and may refer to one or more, of the member firms of Ernst & Young Global Limited, each of which is a separate legal entity. Ernst & Young Global Limited, a UK company limited by guarantee, does not provide services to clients. Information about how EY collects and uses personal data and a description of the rights individuals have under data protection legislation are available via ey.com/privacy. For more information about our organization, please visit ey.com.

© 2022 Ernst & Young AB
All Rights Reserved.

ey.com